

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Abdulhamit Gül tarafından Anayasa'nın 98'inci ve 100'üncü maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla dilerim.

Filiz KERESTECİOĞLU

Ankara Milletvekili

Türkiye'de ceza infaz rejimi, mahpusların haklarını temel alan bir yapıda olmadığı gibi, işlenen 'suç'la toplumsal bir yüzleşmeyi mümkün kılacak bütünlüklü bir adalet anlayışını da hiçbir zaman esas almamıştır. Hem yasaların, hem de uygulamaların salt güvenlik merceğinden kurgulanması; infaz rejiminin toplumsal çelişkileri ve çatışmaları büyütmesine, hak ihlallerinin olağanlaşmasına, cezanın bitişinden sonra kişilerin damgalanma riski olmaksızın toplumsal ilişkilere adapte olma sürecinin göz ardı edilmesine neden olmuştur.

Bu faktörlerin de hesaba katıldığı bütüncül bir reforma ihtiyaç duyulurken, ceza infaz rejimi, hiçbir toplumsal talep gözetilmeden, mevcut bakış açısını sürdürecektir. Kovid-19 salgının tetiklediği ciddi bir toplumsal kriz döneminde değiştirilmiştir. Salgın döneminde acil ihtiyaç; mahpusların sağlık ve yaşam haklarını koruma yükümlülüğü gereği idari kararlar ve basit yasal değişikliklerle tahliyelerin ivedilikle başlatılmasıdır, iktidar ayrımcı infaz ve örtülü af düzenlemesini hayata geçirmeyi tercih etmiştir. Yasa teklifinin görüşüldüğü günlerde ise tüm uyarılara rağmen iktidarın bu tutumundan vazgeçmemesi nedeniyle hapishanelerden Kovid-19 kaynaklı ölüm haberleri gelmeye başlamıştır. Oysa salgının yarattığı olağanüstü durumda devletin asıl yapılması gereken, bir yandan tahliyelerle birlikte suç mağdurlarının riske atılmaması için alınacak önlemleri belirleyip ivedilikle hayata geçirmek, bir yandan da tahliye sonrasında mahpusların karşılaşacakları güçlükleri gözardı etmeyecek şekilde süreci yürütmektir.

Ceza İnfaz Kanununda yapılan değişikliklerle birlikte koşullu salıverilme ve denetimli serbestlikten yararlanacaklar arasında, mahpusluk öncesinde de cinsiyeti veya cinsel yönelimi nedeniyle ayrımcılığa maruz bırakılan, toplumsal eşitsizlik sonucu suça sürüklenmiş olan kadınlar ve LGBTİ+lar da bulunmaktadır. Toplumsal cinsiyete duyarsız infaz rejimi nedeniyle, hem hapishanede kaldıkları süreçte, hem de sonrasında bu grupların maruz kaldığı ayrımcılık devam etmektedir. Engelli ve çocuk mahpuslar da ceza infaz sisteminde özgün durumları görmezden gelinen gruplar arasındadır ve benzer sorunları onlar da yaşamaktadır.

Salgının mevcut toplumsal krizleri ve eşitsizlikleri derinleştirdiği göz önüne alındığında, bu grupların tahliye sonrasında hastalanma, şiddete uğrama, yoksulluk gibi sorunlarla karşılaşmasını önleyecek tedbirlerin derhal alınması gerektiği açıktır. Bunun için

28/11

Adalet Bakanlığı başta olmak üzere, Aile, Çalışma Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığının eşgüdüm halinde uzun vadeli bir planlama yapması gerekmektedir. Aksi halde bu kişilerin yaşam haklarının korunması ceza infaz kurumları dışında da mümkün olmayacaktır.

Bu bağlamda;

- 1- Tahliye sonrasında salgından korunmak için almaları gereken önlemlerle ilgili mahpusları bilgilendirmeye yönelik bir çalışma yapılmakta mıdır?
- 2- Tahliye esnasında mahpuslara maske, dezenfektan gibi kişisel koruyucu malzemenin ücretsiz olarak sağlanması için bir planlama yapılmakta mıdır?
- 3- Tahliye sonrasında gideceği güvenli bir ev olmayan kişilerin barınma ihtiyacını karşılamak amacıyla alınan önlemler nelerdir?
- 4- Tahliye sonrası gidecekleri yerlerin hapisanelere uzak olması durumunda bu kişilere ücretsiz ulaşım desteği sağlamak için bir planlama yapılmakta mıdır?
- 5- Tahliye olacak kişilerin bu süreçte hangi desteklerden, nasıl faydalanacağı hakkında bilgilendirilmesi, durumlarının ve ihtiyaçlarının takip edilmesi için uzun dönemli bir çalışma planlanmakta mıdır?
- 6- Tahliye olan kişiler Genel Sağlık Sigortası kapsamına alınacak mıdır?
- 7- Yeni tahliye olmuş kişilerin hele de kadın ya da LGBTİ+ iseler iş bulmalarının çok güç olacağı göz önüne alınarak bu gruplar için sosyoekonomik destek sunmaya yönelik Aile, Çalışma, Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile birlikte bir planlama yapılmakta mıdır?
- 8- Hamile ve çocuk bakım yükü olan kadınları düzenli gıda ve hijyen malzemesi sağlamak, nakdi yardım gibi sosyoekonomik açıdan destekleyecek önlemler alınmış mıdır?
- 9- Cinsiyet uyum süreci hapisanede başlamış kişilerin tahliye sonrasında sorun yaşamaması için hormona ücretsiz erişimi konusunda bir tedbir alınmış mıdır?
- 10- Denetimli serbestlik sürecindeki kişiler için imza zorunluluğu yerine bir alternatif sunulacak mıdır?
- 11- Zaten izolasyondan çıkmış kişilerin yeniden başka bir izolasyona girecekleri hesaba katılarak tahliye olanlara yönelik online ya da telefonla erişilebilecek psikososyal destek hattı oluşturmayı düşünüyor musunuz?
- 12- Açık ceza infaz kurumlarına sevk edilecek mahpusların sevkleri ve kuruma kabullerinde salgından korunmak için bir planlama yapılmış mıdır? İnfaz kurumları bu konuda bilgilendirilmiş midir?